

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ผู้จัดการและ/หรือ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์จำนวน 4 ชุด แบบวิเคราะห์ลักษณะดรรชนีจำนวน 110 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากผู้เขียนที่ทำดรรชนี จำนวน 67 ชุด และผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนีจำนวน 151 ชุด ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ผลในรูปแบบของตารางและการบรรยาย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 นโยบายและการจัดทำดรรชนีของหนังสือวิชาการที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
- ตอนที่ 2 ตารางที่ 3-18 เป็นการวิเคราะห์ลักษณะดรรชนีของหนังสือวิชาการที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
- ตอนที่ 3 ตารางที่ 19-28 เป็นการจัดทำดรรชนี ปัญหาในการจัดทำดรรชนี และสาเหตุของการไม่ทำดรรชนี โดยตารางที่ 19-26 วิเคราะห์จากผู้เขียนที่ทำดรรชนีและตารางที่ 27-28 วิเคราะห์จากผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนี
- ตอนที่ 4 ตารางที่ 29-30 เป็นการสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำดรรชนีหนังสือทั้งของผู้เขียนที่ทำดรรชนีและผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนี

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์ และแบบสอบถามปรากฏตามตารางและการบรรยายดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 นโยบายและการจัดทำดรรชนีของหนังสือวิชาการที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการและ/หรือผู้อำนวยการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่ง คือ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สรุปผลตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. นโยบายการจัดพิมพ์หนังสือวิชาการ

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มีนโยบายการจัดพิมพ์หนังสือวิชาการ โดย 2 แห่ง คือ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนอีก 2 แห่ง คือ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีนโยบายซึ่งไม่ได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีแนวทางที่ยึดถือปฏิบัติกันมาโดยตลอด

2. นโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือ

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย 3 แห่งอันได้แก่ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ไม่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือ โดยสำนักพิมพ์แต่ละแห่งได้ระบุเหตุผลแตกต่างกันไปดังนี้

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ระบุเหตุผลของการไม่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือว่าเป็นเพราะสำนักพิมพ์ยังไม่เห็นความจำเป็นในข้อนี้ อีกทั้งผู้เขียนและผู้อ่านหนังสือส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับบรรณานุกรม (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2538)

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ระบุเหตุผลของการไม่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือว่าเป็นเพราะสำนักพิมพ์มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์ตำราให้ทันต่อความต้องการของอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งทางสำนักพิมพ์ไม่ได้กำหนดรูปแบบของหนังสือตำราไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะทำบรรณานุกรมหรือไม่ ทางสำนักพิมพ์จะจัดพิมพ์ให้ตามที่ผู้เขียนจัดทำมาเท่านั้น (วิบูลย์ โทวนะบุตร, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2538)

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ระบุเหตุผลของการไม่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือว่าเป็นเพราะทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบของเอกสารการสอนไว้แล้ว ซึ่งไม่ได้ระบุว่าต้องมีบรรณานุกรม ทางสำนักพิมพ์จึงปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย (นิรมล รุ่งปัจฉิม, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2538)

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแห่งเดียวที่มีนโยบายการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือคือ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยระบุเหตุผลว่า สำนักพิมพ์ได้วางรูปแบบหนังสือวิชาการโดยเฉพาะหนังสือที่ใช้เป็นตำราประกอบการเรียนการสอนไว้

อย่างมีมาตรฐานโดยระบุชัดเจนว่าต้องมีดรรชนีหนังสือ ทั้งนี้เพื่อช่วยผู้อ่านในการค้นเรื่องราวที่ต้องการ ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่จะจัดทำดรรชนีหนังสือด้วยตนเอง รูปแบบของดรรชนีส่วนใหญ่เป็นดรรชนีรวม (มานิต รุจิวิโรดม, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2538)

3. ปัญหาในการทำดรรชนี

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดว่ามีปัญหาด้านผู้จัดทำ คือ ผู้เขียนบางคนไม่เข้าใจถึงความสำคัญของดรรชนี ส่วนด้านค่าใช้จ่ายและด้านเวลาที่ใช้ในการจัดทำนั้นไม่เป็นปัญหาแต่ประการใด

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คิดว่ามีปัญหาด้านผู้จัดทำ คือ การเลือกใช้คำศัพท์ดรรชนีในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังไม่เป็นมาตรฐาน ปัญหาด้านเวลา คือ ล้นเปลืองเวลาในการจัดทำต้นฉบับมากขึ้น ส่วนด้านค่าใช้จ่ายไม่มีปัญหา

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้ง 2 แห่ง ไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำดรรชนี

4. ผู้ที่ควรรับผิดชอบในการทำดรรชนี

สำนักพิมพ์จำนวน 3 แห่ง คือ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่างให้ความเห็นว่า ผู้เขียนควรเป็นผู้รับผิดชอบในการทำดรรชนี ส่วนสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไม่แสดงความคิดเห็น

5. ข้อเสนอแนะในการจัดทำดรรชนีหนังสือ

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีข้อเสนอแนะว่า ผู้จัดพิมพ์ควรกำหนดนโยบายในการทำดรรชนีหนังสือ สนับสนุนและให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนในการทำดรรชนีหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่ใช้เป็นตำราประกอบการเรียนการสอน เพื่อเผยแพร่ความสำคัญและประโยชน์ของดรรชนี

ส่วนสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอีก 3 แห่ง คือ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ไม่มีข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะดรรชนีของหนังสือวิชาการที่จัดพิมพ์
โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีทั้งหมดจำนวน 110 รายการ เมื่อจำแนกตาม
สาขาวิชาพบว่าส่วนใหญ่เป็นหนังสือในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ
76.40 รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ร้อยละ 12.70 และจำนวนน้อย
ที่สุด ได้แก่ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ร้อยละ 10.90 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนหนังสือ	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์	12	10.90
สังคมศาสตร์	14	12.70
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	84	76.40
รวม	110	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า
หนังสือที่มีดรรชนีเป็นหนังสือในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มากกว่าใน
สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีในสาขาวิชามนุษยศาสตร์จำนวน 12 รายการ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาย่อย พบว่าเป็นหนังสือในสาขาบรรณารักษศาสตร์ 4 รายการ รองลงมาคือ สาขาประวัติศาสตร์และสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ในจำนวนเท่ากันคือ 2 รายการ และสาขาจิตวิทยา ปรัชญา ศาสนา และศิลปศาสตร์ มีจำนวนเท่ากันสาขาละ 1 รายการ

ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีจำแนกตามสาขาวิชาย่อยในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ N = 12

สาขาวิชาย่อย	จำนวนหนังสือ
จิตวิทยา	1
บรรณารักษศาสตร์	4
ปรัชญา	1
ประวัติศาสตร์	2
ภาษาและภาษาศาสตร์	2
ศาสนา	1
ศิลปศาสตร์	1
รวม	12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 14
รายการ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาย่อยพบว่า เป็นหนังสือในสาขาศึกษาศาสตร์
4 รายการ รองลงมาคือสาขาภูมิศาสตร์ 3 รายการ และสาขาการบริหารธุรกิจ
นิติศาสตร์ สื่อสารมวลชน ประชากรศาสตร์ และพลศึกษา มีจำนวนเท่ากันสาขาละ
1 รายการ ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีจำแนกตามสาขาวิชาย่อยในสาขาวิชา
สังคมศาสตร์ N = 14

หมวดหมู่วิชา	จำนวนหนังสือ
การบริหารธุรกิจ	1
นิติศาสตร์	1
ภูมิศาสตร์	3
รัฐศาสตร์	2
ศึกษาศาสตร์	4
สื่อสารมวลชน	1
อื่น ๆ	2
ประชากรศาสตร์	(1)
พลศึกษา	(1)
รวม	14

หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 84 รายการ เมื่อจำแนกตามหมวดหมู่วิชา พบว่าส่วนใหญ่เป็นหนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์ 49 รายการ รองลงมาได้แก่ หนังสือในสาขาแพทยศาสตร์ 12 รายการ และจำนวนน้อยที่สุดคือ หนังสือในสาขาพยาบาลศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีจำนวนเท่ากันสาขาละ 1 รายการ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 หนังสือวิชาการที่มีดรรชนีจำแนกตามหมวดหมู่วิชาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี N = 84

สาขาวิชาย่อย	จำนวนหนังสือ
ทันตแพทยศาสตร์	2
พยาบาลศาสตร์	1
แพทยศาสตร์	12
เภสัชศาสตร์	6
วิทยาศาสตร์	49
วิศวกรรมศาสตร์	7
สถาปัตยกรรมศาสตร์	2
สัตวแพทยศาสตร์	3
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	1
อื่น ๆ	1
คณิตศาสตร์	(1)
รวม	84

ในด้านลักษณะของคณรรชนีที่จัดทำ พบว่า ประเภทของคณรรชนีที่หนังสือส่วนใหญ่จัดทำ ได้แก่ คณรรชนีรวม จำนวน 100 รายการ (ร้อยละ 90.90) ส่วนคณรรชนีแยกประเภทมีการจัดทำเพียง 10 รายการ (ร้อยละ 9.10)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า หนังสือใน สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการทำคณรรชนีรวมเป็นส่วนใหญ่ 82 รายการ (ร้อยละ 97.62) รองลงมาคือ สาขาสังคมศาสตร์ 12 รายการ (ร้อยละ 85.71) ส่วนหนังสือในสาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ทำคณรรชนีแยกประเภทสาขาละ 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 2.38 และ 14.19 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 คณรรชนีหนังสือจำแนกตามประเภทคณรรชนีและสาขาวิชา

ประเภท คณรรชนี	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คณรรชนีรวม	6	50.00	12	85.71	82	97.62	100	90.90
คณรรชนีแยกประเภท	6	50.00	2	14.29	2	2.38	10	9.10
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า คณรรชนีที่ปรากฏในหนังสือวิชาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่วนใหญ่เป็นคณรรชนีรวม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับหนังสือจำนวน 10 รายการ ที่มีการทำดรรรชนีแยกประเภท พบว่า หนังสือ 9 รายการ มีดรรรชนีชื่อบุคคล รองลงมา 6 รายการมีดรรรชนีชื่อเรื่อง และน้อยที่สุด 3 รายการ มีดรรรชนีเรื่อง

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า หนังสือในสาขามนุษยศาสตร์ทำดรรรชนีชื่อบุคคล 5 รายการ รองลงมาเป็นดรรรชนีชื่อเรื่อง 3 รายการ และดรรรชนีเรื่อง 2 รายการ ส่วนในสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ดรรรชนีชื่อบุคคล และดรรรชนีเรื่องมีจำนวนเท่ากันคือ 2 รายการ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ดรรรชนีแยกประเภทจำแนกตามชนิดของดรรรชนีและสาขาวิชา

N = 10

ชนิดของ* ดรรรชนี	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ดรรรชนีชื่อบุคคล	5	2	2	9
ดรรรชนีชื่อเรื่อง	3	0	0	3
ดรรรชนีเรื่อง	2	2	2	6

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากหนังสือที่มีดรรชนีทั้งหมดจำนวน 110 รายการ เมื่อนำมาคำนวณ เพื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวนหน้า และแสดงอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน้าของหนังสือ และจำนวนหน้าของดรรชนี และเพื่อหาค่าร้อยละของปริมาณดรรชนี พบว่า อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยของจำนวนหน้าหนังสือและจำนวนหน้าดรรชนีคือ 351.44 : 10.60 หรือคิดเป็นปริมาณจำนวนหน้าของดรรชนี ร้อยละ 3.37 ต่อเล่ม

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ค่าเฉลี่ยจำนวนหน้าของหนังสือต่อเล่มในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เท่ากับ 374.17 หน้า 257.36 หน้า และ 363.87 หน้า ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยจำนวนหน้าของดรรชนีต่อเล่ม เท่ากับ 9 หน้า 9.36 หน้า และ 11.04 หน้า ตามลำดับ และปริมาณหน้าของดรรชนีต่อเล่มคิดเป็นร้อยละ 2.77 3.45 และ 3.44 ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยจำนวนหน้าของหนังสือและจำนวนหน้าของครรชนีจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนหนังสือ (เล่ม)	จำนวนหน้าของหนังสือ		จำนวนหน้าของครรชนี		ค่าเฉลี่ยจำนวนหน้าของครรชนี/เล่ม (ร้อยละ)
		จำนวนทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย/เล่ม	จำนวนทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย/เล่ม	
		(หน้า)	(หน้า)	(หน้า)	(หน้า)	
มนุษยศาสตร์	12	4,490	374.17	108	9	2.77
สังคมศาสตร์	14	3,603	257.36	131	9.36	3.45
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	84	30,565	363.87	927	11.04	3.44
รวม	110	38,658	351.44	1,166	10.60	3.37

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในด้านรายการโยงพบว่า ดรรชนีหนังสือส่วนใหญ่จำนวน 97 รายการ (ร้อยละ 88.20) ไม่มีรายการโยง และดรรชนีที่มีรายการโยง มีจำนวนเพียง 13 รายการ (ร้อยละ 11.80) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ดรรชนีหนังสือจำแนกตามรายการโยง

รายการโยง	จำนวน	ร้อยละ
มี	13	11.80
ไม่มี	97	88.20
รวม	110	100.00

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาผลปรากฏว่าในจำนวนหนังสือที่มีรายการโยงทั้งหมด 13 รายการ นั้น เป็นหนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 9 รายการ ส่วนที่เหลือเป็นหนังสือในสาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ในจำนวนเท่ากัน สาขาละ 2 รายการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากบรรณานุกรมหนังสือที่มีรายการโยง จำนวน 13 รายการ หนังสือ ส่วนใหญ่ 12 รายการ ใช้รายการโยงประเภท ดูที่ ในจำนวนนี้เป็นหนังสือใน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 8 รายการ สาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ สาขาละ 2 รายการ ส่วนหนังสือ 4 รายการ ใช้รายการโยงประเภท ดูเพิ่มเติมที่ โดยเป็นหนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3 รายการ และสาขาสังคมศาสตร์ 1 รายการ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 รายการโยงจำแนกตามประเภทและสาขาวิชา

ประเภทของ รายการโยง*	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ดูที่ (see)	2	2	8	12
ดูเพิ่มเติมที่ (see also)	0	1	3	4

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในด้านการจัดเรียงลำดับศัพท์ครรชนพบว่า หนังสือส่วนใหญ่ 108 รายการ (ร้อยละ 98.18) ใช้วิธีเรียงอักษรต่ออักษร ที่เหลือ 2 รายการ (ร้อยละ 1.82) ใช้วิธีอื่น ๆ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า หนังสือทุกเล่มในสาขามนุษยศาสตร์และสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้วิธีเรียงอักษรต่ออักษร (ร้อยละ 100.00) ส่วนหนังสือใน สาขาสังคมศาสตร์ ใช้วิธีเรียงอักษรต่ออักษร 12 รายการ (ร้อยละ 85.71) และมีเพียง 2 รายการ (ร้อยละ 14.29) ที่เรียงโดยวิธีอื่น ๆ คือ เรียงตามลำดับภาพที่ปรากฏในตัวเล่ม และเรียงตามลำดับเนื้อหาที่ปรากฏในตัวเล่ม อย่างละ 1 รายการ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การจัดเรียงครรชนจำแนกตามการเรียงลำดับศัพท์ครรชนและสาขาวิชา

การเรียง ลำดับศัพท์ ครรชน	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คำต่อคำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อักษรต่ออักษร	12	100.00	12	85.71	84	100.00	108	98.18
อื่น ๆ	0	0.00	2	14.29	0	0.00	2	1.82
เรียงตามลำดับ ภาพที่ปรากฏใน ตัวเล่ม	-	-	(1)	-	-	-	-	-
เรียงตามลำดับ เนื้อหาที่ปรากฏ ในตัวเล่ม	-	-	(1)	-	-	-	-	-
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ด้านการลงรายการศัพท์ครรชนีพบว่า หนังสือส่วนใหญ่ใช้หัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องรอง 73 รายการ (ร้อยละ 66.40) และใช้หัวเรื่องใหญ่อย่างเดียว 37 รายการ (ร้อยละ 33.60)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า หนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้หัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องรอง 60 รายการ (ร้อยละ 71.43) และใช้เฉพาะหัวเรื่องใหญ่อย่างเดียว 24 รายการ (ร้อยละ 28.57) สำหรับสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีการใช้ทั้ง 2 ประเภทในจำนวนเท่ากัน คือ สาขาละ 6 รายการ (ร้อยละ 50) และ 7 รายการ (ร้อยละ 50) ตามลำดับ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การจัดเรียงครรชนีจำแนกตามการลงรายการศัพท์ครรชนีและสาขาวิชา

การลง รายการ ศัพท์ครรชนี	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หัวเรื่องใหญ่	6	50.00	7	50.00	24	28.57	37	33.60
หัวเรื่องใหญ่และ หัวเรื่องรอง	6	50.00	7	50.00	60	71.43	73	66.40
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในจำนวนหนังสือทั้งหมด 73 รายการ ที่มีการใช้หัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องรอง พบว่าหนังสือส่วนใหญ่ใช้วิธีเรียงหัวเรื่องรองโดยขึ้นต้นบรรทัดใหม่ 70 รายการ (ร้อยละ 95.89) ที่เหลือใช้วิธีเรียงหัวเรื่องรองต่อเนื่องในบรรทัดเดียวกันเป็นจำนวน 3 รายการ (ร้อยละ 4.11)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ในสาขามนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 5 รายการ (ร้อยละ 83.33) 58 รายการ (ร้อยละ 96.67) ตามลำดับ และทุกเล่มในสาขาสังคมศาสตร์ 7 รายการ (ร้อยละ 100.00) ใช้วิธีเรียงหัวเรื่องรองโดยขึ้นต้นบรรทัดใหม่ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การลงรายการศัพท์ครุฑขึ้นต้นบรรทัดใหม่ตามการจัดเรียงหัวเรื่องรองและสาขาวิชา

N = 73

การจัด เรียงหัว เรื่องรอง	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หัวเรื่องรองจัดเรียง ต่อเนื่องในบรรทัด เดียวกัน	1	16.67	0	0.00	2	3.33	3	4.11
หัวเรื่องรองขึ้นต้น ใหม่แต่ละบรรทัด	5	83.33	7	100.00	58	96.67	70	95.89
รวม	6	100.00	7	100.00	60	100.00	73	100.00

ด้านการระบุเลขหน้าของศัพท์ดรรชนี พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ใช้วิธีระบุเลขหน้า โดย
เว้นระยะให้เลขหน้าอยู่ในแนวเดียวกัน จำนวน 64 รายการ (ร้อยละ 58.20) ที่เหลือจำนวน
46 รายการ (ร้อยละ 41.80) ใช้วิธีระบุเลขหน้าต่อจากศัพท์ดรรชนี

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า หนังสือในสาขามนุษยศาสตร์ 8 รายการ (ร้อยละ
66.70) ใช้วิธีระบุเลขหน้าต่อจากศัพท์ดรรชนี ส่วนอีก 6 รายการ (ร้อยละ 33.30) ใช้วิธี
เว้นระยะให้เลขหน้าอยู่ในแนวเดียวกันในขณะที่สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี จำนวน 10 รายการ (ร้อยละ 71.40) และ 50 รายการ (ร้อยละ 59.50)
ตามลำดับ ใช้วิธีเว้นระยะให้เลขหน้าอยู่ในแนวเดียวกัน ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การระบุเลขหน้าของดรรชนีจำแนกตามสาขาวิชา

การระบุ เลขหน้า	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบุเลขหน้าต่อจาก ศัพท์ดรรชนี	8	66.70	4	28.60	34	40.50	46	41.80
เว้นระยะโดยเลขหน้า ที่ระบุในแต่ละรายการ อยู่ในแนวเดียวกัน	6	33.30	10	71.40	50	59.50	64	58.20
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ด้านการวางรูปหน้าของครรชนนี้ พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ใช้การวางรูปหน้าแบบ 2 คอลัมน์ 72 รายการ (ร้อยละ 65.50) รองลงมาคือ แบบ 1 คอลัมน์ จำนวน 35 รายการ (ร้อยละ 31.80) และอื่น ๆ จำนวน 3 รายการ (ร้อยละ 2.70)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า หนังสือในสาขาสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้การวางรูปหน้าแบบ 1 คอลัมน์ 10 รายการ (ร้อยละ 71.43) ในขณะที่สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขามนุษยศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้การวางรูปหน้าแบบ 2 คอลัมน์ 61 รายการ (ร้อยละ 72.60) และ 8 รายการ (ร้อยละ 66.70) ตามลำดับ ส่วนการวางรูปหน้าแบบอื่น ๆ คือ 3 คอลัมน์ ปรากฏในหนังสือสาขาวิชาละ 1 รายการ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การวางรูปหน้าครรชนนี้จำแนกตามสาขาวิชา

การวาง รูปหน้า	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 คอลัมน์	3	25.00	10	71.43	22	26.20	35	31.80
2 คอลัมน์	8	66.70	3	21.43	61	72.60	72	65.50
อื่น ๆ	1	8.30	1	7.14	1	1.20	2	2.70
3 คอลัมน์	(1)	-	(1)	-	(1)	-	-	-
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านการจัดเรียงครุภัณฑ์ตามกลุ่มพหุชนะ พบว่า ครุภัณฑ์หนังสือ จำนวน 64 รายการ (ร้อยละ 58.20) เป็นครุภัณฑ์ที่มีตัวอักษรกำกับกลุ่มพหุชนะ ที่เหลือจำนวน 46 รายการ (ร้อยละ 41.80) ไม่มีตัวอักษรกำกับกลุ่มพหุชนะ

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ครุภัณฑ์หนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีตัวอักษรกำกับกลุ่มพหุชนะ 54 รายการ (ร้อยละ 64.30) ในขณะที่สาขามนุษยศาสตร์ และ สาขาสังคมศาสตร์ ไม่มีตัวอักษรกำกับกลุ่มพหุชนะมากที่สุด สาขาละจำนวน 8 รายการ (ร้อยละ 66.70 และร้อยละ 57.10 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การจัดเรียงครุภัณฑ์ตามกลุ่มพหุชนะจำแนกตามสาขาวิชา

การจัดเรียง ศัพท์ครุภัณฑ์ ตามกลุ่มพหุชนะ	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีตัวอักษรกำกับกลุ่ม พหุชนะแต่ละกลุ่ม	4	33.30	6	42.90	54	64.30	64	58.20
ไม่มีตัวอักษรกำกับ กลุ่มพหุชนะแต่ ละกลุ่ม	8	66.70	8	57.10	30	35.70	46	41.80
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านภาษาที่ใช้เป็นศัพท์ดรรชนี พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทย
อย่างเดียวเป็นศัพท์ดรรชนี 39 รายการ (ร้อยละ 35.50) รองลงมาคือ ใช้
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจัดเรียงรวมกันเป็นจำนวน 32 รายการ
(ร้อยละ 29.10) และใช้ภาษาอังกฤษอย่างเดียวน้อยที่สุด จำนวน 16 รายการ
(ร้อยละ 14.50)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ดรรชนีหนังสือในสาขาสังคมศาสตร์
และสาขามนุษยศาสตร์ ใช้ภาษาไทยอย่างเดียว จำนวน 9 รายการ (ร้อยละ
64.30) และ 6 รายการ (ร้อยละ 50.00) ตามลำดับ ในขณะที่ดรรชนี
หนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
โดยจัดเรียงรวมกันเป็นจำนวนสูงสุด 27 รายการ (ร้อยละ 32.10)
ดังตารางที่ 18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ภาษาของศัพท์ดรรชนีจำแนกตามสาขาวิชา

ภาษาของศัพท์ดรรชนี	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยอย่างเดี่ยว	6	50.00	9	64.30	24	28.60	39	35.50
ภาษาอังกฤษอย่างเดี่ยว	1	8.33	0	0.00	15	17.90	16	14.50
ทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ โดย จัดเรียงแยกกัน	4	33.34	1	7.10	18	21.40	23	20.90
ทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ โดย จัดเรียงรวมกัน	1	8.33	4	28.60	27	32.10	32	29.10
ภาษาไทย เป็นศัพท์ ดรรชนี	(1)		(3)		(8)			
ภาษาอังกฤษ เป็นศัพท์ ดรรชนี			(1)		(19)			
รวม	12	100.00	14	100.00	84	100.00	110	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า
ดรรชนีที่ปรากฏในหนังสือวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่วนใหญ่ใช้ศัพท์
ภาษาอังกฤษเป็นรายการดรรชนี

ตอนที่ 3 การจัดทำบรรณานุกรม ปัญหาในการจัดทำบรรณานุกรม และสาเหตุของการไม่ทำบรรณานุกรม

3.1 ผู้เขียนที่จัดทำบรรณานุกรม

ผลจากการสำรวจผู้เขียนที่จัดทำบรรณานุกรมหนึ่งสัปดาห์จำนวน 67 คน พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ทำบรรณานุกรมด้วยตนเอง 59 คน (ร้อยละ 88.06) ที่เหลือจำนวน 8 คน (ร้อยละ 11.94) มีผู้อื่นทำให้ ซึ่งได้แก่ เพื่อนร่วมงาน 5 คน นักศึกษา 2 คน และสำนักพิมพ์ 1 คน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ทุกสาขาวิชาผู้เขียนจัดทำบรรณานุกรมด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 44 คน (ร้อยละ 93.62) รองลงมาคือ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นจำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) และ 9 คน (ร้อยละ 75.00) ตามลำดับ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การจัดทำบรรณานุกรมจำแนกตามผู้จัดทำบรรณานุกรมและสาขาวิชา

ผู้จัดทำบรรณานุกรม	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เขียนทำด้วยตนเอง	6	75.00	9	75.00	44	93.62	59	88.06
ผู้อื่นทำให้	2	25.00	3	25.00	3	6.38	8	11.94
เพื่อนร่วมงาน	(1)	-	(3)	-	(1)	-	-	-
สำนักพิมพ์					(1)	-	-	-
นักศึกษา	(1)	-			(1)	-	-	-
รวม	8	100.00	12	100.00	47	100.00	67	100.00

ด้านการจัดทำบรรณานุกรม พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ใช้วิธีศึกษาแนวทางจากตัวอย่าง บรรณานุกรมเล่มอื่น 51 คน (ร้อยละ 76.12) รองลงมาใช้ประสบการณ์และความรู้ของตนเอง จำนวน 40 คน (ร้อยละ 59.70) และน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาจากตำราภาษา ต่างประเทศ 1 คน (ร้อยละ 1.49)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 40 คน (ร้อยละ 85.11) ใช้วิธีศึกษาแนวทางจากตัวอย่างบรรณานุกรมเล่มอื่นในขณะที่ผู้เขียน ส่วนใหญ่ในสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ใช้ประสบการณ์และความรู้ของตนเอง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) และ 7 คน (ร้อยละ 58.33) ตามลำดับ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การจัดทำบรรณานุกรมจำแนกตามวิธีทำบรรณานุกรมและสาขาวิชา

วิธีทำ บรรณานุกรม	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน (N=8)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=47)	ร้อยละ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ศึกษาแนวทางจาก ตัวอย่างบรรณานุกรม หนังสือเล่มอื่น	5	62.50	6	50.00	40	85.11	51	76.12
ใช้ประสบการณ์และ ความรู้ของตนเอง	6	75.00	7	58.33	27	57.45	40	59.70
สอบถามจากผู้รู้	-	-	3	25.00	9	19.15	12	17.91
ทำตามคำแนะนำ ของสำนักพิมพ์	-	-	1	8.33	2	4.25	3	4.48
อื่น ๆ	1	12.50	-	-	-	-	1	1.49
ศึกษาจากตำรา ภาษาต่างประเทศ	(1)							

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ผู้เขียนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการทำดรรชนีเพื่อช่วยผู้อ่านในการค้นเรื่องราวที่ต้องการมากที่สุด 57 คน (ร้อยละ 85.07) และรองลงมา 50 คน (ร้อยละ 74.63) ต้องการให้หนังสือมีมาตรฐานและสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงได้

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนในทุกสาขาวิชามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยผู้อ่านในการค้นเรื่องราวที่ต้องการเป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่เป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 42 คน (ร้อยละ 89.36) รองลงมาคือ สาขามนุษยศาสตร์ เป็นจำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) และ 9 คน (ร้อยละ 75.00) ตามลำดับ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การจัดทำดรรชนีจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการทำดรรชนีและสาขาวิชา

วัตถุประสงค์	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน (N=8)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=47)	ร้อยละ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ช่วยผู้อ่านในการค้น เรื่องราวที่ต้องการ	6	75.00	9	75.00	42	89.36	57	85.07
ต้องการให้หนังสือมี มาตรฐานและ สามารถใช้เป็น แหล่งค้นคว้าอ้างอิง	4	50.00	8	66.67	38	80.85	50	74.63

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในด้านการเลือกใช้ศัพท์ดรรชนีพบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ 51 คน (ร้อยละ 76.12) ใช้คำสำคัญหรือวลีที่ปรากฏตามเนื้อหาในหนังสือ รองลงมาใช้ชื่อเฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการ 45 คน (ร้อยละ 67.16) และผู้เขียนจำนวนน้อยที่สุดใช้อื่น ๆ ได้แก่ ใช้รูปภาพ 1 คน (ร้อยละ 1.49)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ในทุกสาขาวิชาใช้คำสำคัญหรือวลีที่ปรากฏตามเนื้อหาในหนังสือ โดยเป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 40 คน (ร้อยละ 85.10) ผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ 5 คน (ร้อยละ 62.50) และผู้เขียนในสาขาสังคมศาสตร์ 6 คน (ร้อยละ 50.00) นอกจากนี้ผู้เขียนในสาขาสังคมศาสตร์ยังใช้ชื่อเฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการอีกด้วย รองลงมา ผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00) ใช้คำที่แสดงแนวคิดในเนื้อหา ชื่อเฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการ ชื่อบุคคล และคำที่ปรากฏเป็นหัวข้อใหญ่/หัวข้อย่อย ผู้เขียนในสาขาสังคมศาสตร์จำนวนรองลงมา 5 คน (ร้อยละ 41.67) ใช้คำที่แสดงแนวคิดในเนื้อหา ส่วนผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนรองลงมา 35 คน (ร้อยละ 74.47) ใช้ชื่อเฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการ ดังตารางที่ 22

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 การจัดทำบรรณานุกรมตามการเลือกใช้ศัพท์บรรณานุกรมและสาขาวิชา

การเลือกใช้ ศัพท์บรรณานุกรม	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=8)		(N=12)		(N=47)		(N=67)	
ใช้คำสำคัญ (Keyword) หรือวลีที่ปรากฏ ตามเนื้อหาในหนังสือ	5	62.50	6	50.00	40	85.10	51	76.12
ใช้คำที่แสดงแนวคิด (concept) ในเนื้อหา	4	50.00	5	41.67	25	53.19	34	50.75
ใช้ชื่อเฉพาะหรือศัพท์ทางวิชาการ	4	50.00	6	50.00	35	74.47	45	67.16
ใช้ชื่อย่อ	4	50.00	3	25.00	15	31.91	22	32.83
ใช้ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์	1	12.50	2	16.67	3	6.38	6	8.95
ใช้คำที่ปรากฏในชื่อเรื่อง	3	37.50	3	25.00	15	31.91	21	31.34
ใช้คำที่ปรากฏในชื่อบท	2	25.00	2	16.67	13	27.66	17	25.37
ใช้คำที่ปรากฏเป็นหัวข้อใหญ่/หัวข้อย่อย	4	50.00	3	25.00	22	46.81	29	43.28
อื่น ๆ	-	-	1	8.33	-	-	1	1.49
รูปภาพ	-	-	(1)	-	-	-	-	-

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านปัญหาในการทำคอร์ดรชนี ผู้เขียนส่วนใหญ่ 33 คน (ร้อยละ 55.93) พบว่า ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมต้นฉบับมากขึ้น รองลงมาจำนวน 7 คน (ร้อยละ 11.86) พบว่าไม่มีคำแนะนำในการทำคอร์ดรชนี และจำนวนน้อยที่สุดพบว่าไม่ทราบวิธีการจัดทำคอร์ดรชนี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 6.78) ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีผู้ประสบ 7 คน (ร้อยละ 11.86) คือ ต้องระมัดระวัง เรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ 3 คน ขาดคู่มือที่เป็นมาตรฐาน 1 คน และจำเป็นต้อง ใช้ภาษาอังกฤษเป็นคอร์ดรชนี 3 คน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ในทุกสาขาวิชาประสบ ปัญหาทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมต้นฉบับมากขึ้น โดยเป็นผู้ เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 25 คน (ร้อยละ 56.82) ผู้เขียนใน สาขาสังคมศาสตร์ 5 คน (ร้อยละ 55.56) และผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ 3 คน (ร้อยละ 50.00) ดังตารางที่ 23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 การจัดทำค่างานที่จำนวนตามปัญหาในการทำค่างานของผู้ทำค่างานด้วยตนเองและสาขาวิชา

ปัญหาในการ ทำค่างาน	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=6)		(N=9)		(N=44)		(N=59)	
ไม่ทราบวิธีการจัดทำค่างาน	-	-	1	11.11	3	6.82	4	6.78
ไม่มีคำแนะนำในการทำค่างาน	-	-	1	11.11	6	13.64	7	11.86
สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียม ต้นฉบับมากขึ้น	3	50.00	5	55.56	25	56.82	33	55.93
อื่น ๆ	2	33.33	1	11.11	4	9.09	7	11.86
ต้องระมัดระวังเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์	(1)		(1)		(1)		(3)	
ขาดคู่มือที่เป็นมาตรฐานในการทำค่างาน	(1)						(1)	
จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นค่างาน					(3)		(3)	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า ปัญหาในการทำค่างานคือไม่ทราบวิธีการจัดทำค่างาน

จากจำนวนผู้เขียนทั้งหมด 8 คน ที่มอบหมายให้ผู้อื่นทำดรรชนีให้ พบว่า ส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องจากไม่มีเวลา 5 คน รองลงมาคือ สาเหตุอื่น ๆ 2 คน โดยผู้เขียน 1 คนให้เหตุผลว่า มีการแบ่งหน้าที่ในการจัดทำ และอีก 1 คน ให้เหตุผลว่า มีผู้เขียนร่วมกันหลายคน และน้อยที่สุด คือ ไม่ทราบวิธีการทำดรรชนีมีเพียง 1 คน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสาเหตุเนื่องจากไม่มีเวลาเป็นจำนวนเท่ากัน สาขาละ 2 คน ส่วนสาขาสังคมศาสตร์ มีสาเหตุเนื่องจากไม่ทราบวิธีการทำดรรชนี ไม่มีเวลา และอื่น ๆ ในจำนวนเท่ากัน อย่างละ 1 คน ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การจัดทำดรรชนีจำแนกตามสาเหตุที่ผู้เขียนหนังสือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำดรรชนีหนังสือและสาขาวิชา

N = 8

สาเหตุที่ผู้เขียน* มอบหมายให้ผู้อื่น ทำดรรชนี	วิทยาศาสตร์			รวม จำนวน
	มนุษยศาสตร์ จำนวน	สังคมศาสตร์ จำนวน	และเทคโนโลยี จำนวน	
ไม่ทราบวิธีการจัดทำดรรชนี	-	1		1
ไม่มีคำแนะนำในการทำดรรชนี	-	-		-
ไม่มีเวลา	2	1	2	5
อื่น ๆ	-	1	1	2
มีการแบ่งหน้าที่ในการจัดทำ		(1)		(1)
มีผู้เขียนหลายคน			(1)	(1)

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านบทบาทของสำนักพิมพ์ในการทำดรรชนีหนังสือ ผู้เขียนส่วนใหญ่ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 50.75) ให้ความคิดเห็นว่า สำนักพิมพ์ควรจัดทำหลักเกณฑ์/คำแนะนำหรือแนวทางในการทำดรรชนีหนังสือรองลงมาคือ จัดหาผู้มีหน้าที่ในการทำดรรชนีหนังสือ 17 คน (ร้อยละ 25.37) และอื่น ๆ 16 คน (ร้อยละ 23.88) ได้แก่ ไม่จำเป็นต้องมีบทบาท 12 คน จัดหาผู้มีหน้าที่ในการทำดรรชนี และจัดทำหลักเกณฑ์ฯ 3 คน และระบุให้ผู้เขียนทำดรรชนี 1 คน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนในทุกสาขาวิชาต้องการให้สำนักพิมพ์จัดทำหลักเกณฑ์/คำแนะนำหรือแนวทางในการทำดรรชนีหนังสือเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 24 คน (ร้อยละ 52.17) เป็นผู้เขียนในสาขาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ 7 คน (ร้อยละ 50.00) และ 3 คน (ร้อยละ 42.86) ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ยังต้องการให้สำนักพิมพ์จัดหาผู้มีหน้าที่ในการทำดรรชนีหนังสืออีกด้วย ดังตารางที่ 25

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 บทบาทของสำนักพิมพ์ในการทำครรชนี่จำแนกตามสาขาวิชา

บทบาทของ สำนักพิมพ์	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหาผู้มีหน้าที่ในการทำครรชนี่หนังสือ	3	42.86	6	42.86	8	17.39	17	25.37
จัดทำหลักเกณฑ์/คำแนะนำ หรือ แนวทางในการทำครรชนี่หนังสือ	3	42.86	7	50.00	24	52.17	34	50.75
อื่น ๆ	1	14.28	1	7.14	14	30.44	16	23.88
ไม่จำเป็นต้องมีบทบาท	(1)		-		(11)		(12)	
จัดหาผู้มีหน้าที่และจัดทำหลักเกณฑ์	-		(1)		(2)		(3)	
ระบุให้ผู้เขียนทำครรชนี่					(1)		(1)	
รวม	7	100.00	14	100.00	46	100.00	67	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้ที่ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการทำครรชนนี้หนังสือนั้น ผู้เขียนที่ทำครรชนนี้ส่วนใหญ่ เห็นว่าควรเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น 52 คน (ร้อยละ 77.61) รองลงมาคือ อื่น ๆ 11 คน (ร้อยละ 16.42) และน้อยที่สุดคือ สำนักพิมพ์จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.97)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนในทุกสาขาวิชาเห็นว่าควรเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนั้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 39 คน (ร้อยละ 78.00) รองลงมาคือ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ เป็นจำนวน 8 คน (ร้อยละ 80.00) และ 5 คน (ร้อยละ 71.42) ตามลำดับ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผู้ที่ควรรับผิดชอบในการทำครรชนนี้ตามความคิดเห็นของผู้เขียนที่ทำครรชนนี้จำแนกตามสาขาวิชา

ผู้ควรรับผิดชอบในการ ทำครรชนนี้	วิทยาศาสตร์							
	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น	5	71.42	8	80.00	39	78.00	52	77.61
สำนักพิมพ์	1	14.29	1	10.00	2	4.00	4	5.97
อื่น ๆ	1	14.29	1	10.00	9	18.00	11	16.42
สำนักพิมพ์ร่วมกับผู้เขียน	(1)	-	-	-	(6)	-	(7)	-
นักทำครรชนนี้	-	-	(1)	-	-	-	(1)	-
ไม่ทราบ	-	-	-	-	(3)	-	(3)	-
รวม	7	100.00	10	100.00	50	100.00	67	100.00

3.2 ผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนี

จากการสอบถามถึงสาเหตุของการไม่ทำดรรชนีของผู้เขียน จำนวน 151 คน พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ 100 คน (ร้อยละ 66.23) ให้เหตุผลว่า สำนักพิมพ์ไม่ได้ระบุให้ทำดรรชนี รองลงมาคือทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมต้นฉบับมากขึ้น 62 คน (ร้อยละ 41.00) และน้อยที่สุดคือ ไม่ทราบวิธีการทำดรรชนี 25 คน (ร้อยละ 16.56)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่ในทุกสาขาวิชาให้เหตุผลว่า สำนักพิมพ์ไม่ได้ระบุให้ทำดรรชนี โดยเป็นผู้เขียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 23 คน (ร้อยละ 69.70) รองลงมาคือ สาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ 17 คน (ร้อยละ 68.00) และ 60 คน (ร้อยละ 64.52) ตามลำดับ ดังตารางที่ 27

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 สาเหตุของการไม่ทำครรชนี่จำแนกตามสาขาวิชา

N = 151

สาเหตุของการ ไม่ทำครรชนี่	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี							
	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=25)		(N=93)	(N=33)		(N=151)		
ไม่ทราบวิธีการทำครรชนี่	6	24.00	13	13.98	6	18.18	25	16.56
ไม่มีคำแนะนำในการทำ ครรชนี่	5	20.00	13	13.98	9	27.27	27	17.88
ไม่มีผู้จัดทำครรชนี่ให้	6	24.00	36	38.77	11	33.33	53	35.10
สำนักพิมพ์ไม่ได้ระบุให้ทำ ครรชนี่	17	68.00	60	64.52	23	69.70	100	66.23
สิ้นเปลืองเวลาและ ค่าใช้จ่ายในการ จัดเตรียมต้นฉบับมากขึ้น อื่น ๆ	11	44.00	35	37.63	16	48.48	62	41.06
ไม่มีความจำเป็น	(6)		(5)		(1)		(12)	-
ไม่มีเวลา	(2)		(5)		(5)		(12)	-
จะมีผลทำให้หนังสือ มีราคาสูงขึ้น	-		(2)		-		(2)	-
มีปัญหาในการใช้ศัพท์ ทางวิชาการยังไม่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน	-		(2)		-		(2)	-
มีผู้เขียนร่วมกันหลายคน	-		(2)		-		(2)	-
ไม่ทราบว่าควรทำเป็น ครรชนี่ประเภทใด	-		(1)		-		(1)	-

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สำหรับผู้ที่ควรรับผิดชอบในการทำดรรชนีหนังสือ นั้น ผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนีเห็นว่า ควรเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น จำนวน 55 คน (ร้อยละ 36.42) รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือสำนักพิมพ์ จำนวน 54 คน (ร้อยละ 35.76) และอื่น ๆ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 27.82) คือผู้เขียนร่วมกับสำนักพิมพ์ 13 คน ผู้เขียนร่วมกับบรรณาธิการหรือผู้เขียนร่วม 7 คน ผู้เขียนร่วมกับผู้มีความรู้ในการทำดรรชนี 8 คน สำนักพิมพ์ร่วมกับบรรณาธิการ 8 คน บรรณาธิการ 4 คน บรรณาภิรักษ์ 1 คน และไม่ทราบ 1 คน

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้เขียนในสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เห็นว่า ควรเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น สาขาละ 12 คน (ร้อยละ 48.00) และ 14 คน (ร้อยละ 42.42) ตามลำดับ ในขณะที่ผู้เขียนในสาขาสังคมศาสตร์เห็นว่า ควรเป็นสำนักพิมพ์ 39 คน (ร้อยละ 41.94) ดังตารางที่ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางที่ 28 ผู้ที่ควรรับผิดชอบในการทำครรชนี่ตามความคิดเห็นของผู้เขียนที่ไม่ทำครรชนี่
จำนวนตามสาขาวิชา**

ผู้ที่ควรรับผิดชอบ ในการทำครรชนี่	มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น	12	48.00	29	31.18	14	42.42	55
สำนักพิมพ์	6	24.00	39	41.94	9	27.28	54	35.76
อื่น ๆ	7	28.00	25	26.88	10	30.30	42	27.82
ผู้เขียนร่วมกับสำนักพิมพ์	(1)		(9)		(3)		(13)	-
ผู้เขียนร่วมกับบรรณาธิการ หรือผู้เขียนร่วม	(2)		(2)		(3)		(7)	-
ผู้เขียนร่วมกับผู้ที่มีความรู้ ในการทำครรชนี่หรือผู้อื่นที่ผู้เขียนจ้าง	(3)		(4)		(1)		(8)	-
สำนักพิมพ์ร่วมกับ บรรณาธิการหรือผู้ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะ	(1)		(4)		(3)		(8)	-
บรรณาธิการ	-		(4)		-		(4)	-
บรรณาธิกรัษ	-		(1)		-		(1)	-
ไม่ทราบ	-		(1)		-		(1)	-
รวม	25	100.00	93	100.00	33	100.00	151	100.00

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำดรชนีหนังสือ

4.1 ผู้เขียนที่ทำการดรชนี

ข้อเสนอแนะในการจัดทำดรชนีหนังสือวิชาการ จากผู้เขียนที่ทำการดรชนี ที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา 67 ชุด มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ 26 คน แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ตามตารางที่ 29

ตารางที่ 29 การจัดทำดรชนีจำแนกตามข้อเสนอแนะของผู้เขียนที่ทำการดรชนี
N = 26

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ควรมีรูปแบบการทำดรชนีที่เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางในการทำการดรชนีที่มีคุณภาพ	7
หนังสือวิชาการทุกเล่มควรมีดรชนี เพื่อสะดวกในการค้นหาเรื่องราวที่ต้องการ	5
ควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดทำดรชนี	5
ผู้ทำการดรชนีควรมีความรู้ หรือประสบการณ์ในการสอนวิชานั้น ๆ	4
เนื้อหาของหนังสือจะเป็นเครื่องกำหนดว่าควรทำการดรชนีหรือไม่	1
การทำดรชนีต้องใช้เวลาพอสมควร ควรทำหลังจากรวบรวมเนื้อหาเป็นตัวเล่มแล้ว	1
ศัพท์ทางวิชาการในแต่ละสาขาวิชาควรถูกใช้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1
ควรทำการดรชนีให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้	1
ควรแยกประเภทดรชนีเป็นดรชนีเรื่อง ดรชนีชื่อบุคคล ดรชนีชื่อสถานที่	1

4.2 ผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนี

ข้อเสนอแนะในการจัดทำดรรชนีหนังสือวิชาการจากผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนีที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา 151 ชุด มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ 65 คน แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ตามตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การจัดทำดรรชนีจำแนกตามข้อเสนอแนะของผู้เขียนที่ไม่ทำดรรชนี

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ควรมีผู้รับผิดชอบในการทำดรรชนีต่างหาก เช่น บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ โดยผู้เขียนไม่ต้องรับภาระเกี่ยวกับเรื่องนี้	14
ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำดรรชนีหนังสือวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูล	14
ผู้เขียนจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความจำเป็นว่าหนังสือเล่มนั้นควรทำดรรชนีหรือไม่	12
ควรจัดให้มีการอบรม คำแนะนำ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำดรรชนีแก่ผู้เขียน	10
สำนักพิมพ์ควรมีส่วนช่วยผู้เขียนในการทำดรรชนี	6
ควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดทำดรรชนี	4
ลักษณะและเนื้อหาของตำราที่ใช้ประกอบการสอนเฉพาะกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องทำดรรชนี	4
คำตอบแทนในการเขียนตำรานั้น สำนักพิมพ์ควรจูงใจให้อยากทำดรรชนีโดยการเพิ่มคำตอบแทนสำหรับหนังสือที่ทำดรรชนี	4
ศัพท์ทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่แปลจากภาษาต่างประเทศยังใช้ไม่เป็นมาตรฐาน ทำให้เกิดปัญหาในการใช้คำ	3
ผู้ทำดรรชนีควรมีความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นอย่างดี	2
สถาบันและสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ควรระบุให้ผู้เขียนทำดรรชนี	2
ควรทำดรรชนีแยกประเภท ได้แก่ ดรรชนีเรื่อง ดรรชนีชื่อบุคคล	1